

Torsby kommun
torsby.kommun@torsby.se

Beslut för Torsby kommun

efter tillsyn av utbildningen i Torsby kommun

Tillsyn av utbildningen i Torsby kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Torsby kommun under hösten 2016 och våren 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskola, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. För fakta om dessa verksamheter i Torsby kommun, se bilaga 2. För information om hur tillsynen har gått till och om de olika beslut som fattats vid Skolinspektionens tillsyn, se bilaga 1.

Måluppfyllelse och resultat

Förskola

För förskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik av resultaten av utbildningen.

Inte heller i huvudmannens *Kvalitetsrapport för läsåret 2015/16* redovisas något resultat för förskolan. Där redovisas dock ett antal utvecklingsområden inför kommande läsår samt svaren på några av frågorna i huvudmannens brukarenkät gällande trygghet. Där anges att vårdnadshavare känner sig trygga i att lämna sina barn i förskolan samt att föräldrarna är trygga när barnen är på förskolan.

I den enkät som Skolinspektionen skickat ut inför tillsynen svarar vårdnadshavarna till barn i förskolan i genomsnitt mer positivt än samtliga föräldrar som deltagit i enkätomgången när det gäller trygghet och omsorg.

Fritidshem

Det finns ingen nationell sammanställd statistik över resultaten av utbildningen i fritidshemmen.

Inte heller i huvudmannens *Kvalitetsrapport för läsåret 2015/16* finns någon sammanställning av resultaten för utbildningen i fritidshemmen.

Förskoleklass och grundskola

Kunskapsresultat årskurs 3

Det finns ingen nationell statistik över kunskapsresultaten i årskurs 3.

Skolverkets nationella statistik avseende nationella ämnesprov för läsåret 2015/16 visar att mellan 85 och 95 procent av eleverna uppnådde kravnivån i de olika delproven i matematik. Resultaten ligger under rikets genomsnitt i

samtliga sju delprov förutom i ett (*rumsuppfattning och geometri*). I de nationella ämnesproven i svenska redovisas inget resultat på grund av för få elever.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets nationella statistik visar att 74 procent av eleverna uppnådde minst betyget E i alla ämnen läsåret 2015/16. Motsvarande andel i riket var 83 procent. Andelen flickor i kommunen som uppnådde minst betyget E i alla ämnen var 74 procent jämfört med 81 procent för pojkarna. Motsvarande resultat för riket var 83 respektive 76 procent. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 10,6 i ämnet religion och 15,6 i ämnet bild.

När det gäller resultaten på de nationella ämnesproven för läsåret 2015/16 framgår av Skolverkets nationella statistik att 97 procent av eleverna nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnet svenska. På det nationella ämnesprovet i matematik nådde 99 procent av eleverna de kunskapskrav som minst ska uppnås på hela provet. På det nationella ämnesprovet i engelska var det 95 procent av eleverna som nådde kunskapskraven som minst ska uppnås på hela provet.

Kunskapsresultat årskurs 9

Skolverkets nationella statistik visar att 78 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven som minst ska uppnås i samtliga ämnen läsåret 2015/16. Andelen ligger i nivå med rikets genomsnitt. Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 var 219 poäng våren 2016. Detta är lägre än i riket där motsvarande siffra var 224,1 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet för pojkar är 201 respektive 209 för riket.

Av de elever som avslutade utbildningen i Torsby kommun läsåret 2015/16 var 87 procent behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket är högre än motsvarande siffra i riket (83 procent). Det var 78 procent av eleverna som var behöriga till naturvetenskaps- och teknikprogrammen (79 procent i riket) samt 74 procent som var behöriga till estetiska programmet respektive - samhällsvetenskapsprogrammet (82 respektive 81 procent i riket). Andelen elever som läsåret 2015/16 var behöriga att söka till gymnasiets yrkesprogram är på Frykenskolan 89 procent och på Kvistbergsskolan 76 procent.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Huvudmannen har inget sammanställt resultat för förskoleklassens och grundskolans arbete med trygghet och studiero.

I Skolinspektionens enkät för elever i årskurserna 5 och 9 och samtliga vårdnadshavare, svarar både elever och vårdnadshavare i genomsnitt ungefär

som vid samtliga skolor som medverkat i enkätomgången när det gäller trygghet och studiero. Personalen svarar däremot betydligt mer negativt jämfört med personal i övriga medverkande skolor.

Grundsärskola

För grundsärskolan finns ingen samlad nationell statistik över kunskapsresultaten.

Någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat finns inte heller hos huvudmannen.

Gymnasieskola

Kunskapsresultat

Skolverkets nationella statistik visar att 88 procent av de avgångselever som avslutade utbildningen vid gymnasieskolan våren 2016 fick gymnasieexamen. Detta ligger i nivå med riket som år 2016 låg på 90 procent. Till avgångselever räknas de elever som gått ett helt nationellt program och har fått en gymnasieexamen eller ett studiebevis som visar att eleven blivit betygssatt (A-F) i kurser som tillsammans minst omfattar 2 500 kurspoäng. För yrkesprogram var andelen elever av totala antalet avgångselever som fick gymnasieexamen 87 procent (87 procent i riket) och för högskoleförberedande program 89 procent (91 procent i riket). Därutöver visar statistiken att den genomsnittliga betygspoängen var 14,1 hos de elever som avslutade sin utbildning på gymnasieskolan i Torsby läsåret 2015/16, vilket är i paritet med genomsnittet för riket. Betygspoängen varierar mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program. På yrkesprogrammen var den genomsnittliga betygspoängen 13,0 (riket 13,0) och på de högskoleförberedande programmen 14,9 (riket 14,6).

När det gäller introduktionsprogrammen individuella alternativ, preparandutbildning, programinriktat individuellt val, språkinträdning och yrkesinträdning finns det ingen samlad nationell statistik över kunskapsresultaten. Huvudmannen har inte har någon sammanställning av resultaten för elever på dessa program.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Det finns inga sammanställningar av resultatet av arbetet med trygghet och studiero för gymnasieskolan.

Gymnasiesärskola

Kunskapsresultat

Det saknas nationell statistik för skolformen gymnasiesärskola avseende kunskapsresultat.

Av kommunens egen redovisning för gymnasiesärskolan framgår att alla elever på nationella program når minst betyget E i alla kurser och att samtliga elever på gymnasiesärskolans individuella program uppnått målen efter sina förutsättningar.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Det saknas sammanställningar av resultatet av arbetet med trygghet och studiero för gymnasiesärskolan.

Vuxenutbildning*Kunskapsresultat*

Enligt Skolverkets nationella statistik från år 2015 var det i Torsby kommun 1,6 procent av den vuxna befolkningen som deltog i kommunal vuxenutbildning, vilket var lägre än genomsnittet för riket som samma år som var 3,7 procent.

I kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå var det enligt Skolverkets nationella statistik 77 procent av kursdeltagarna som slutförde sina kurser år 2015, vilket var högre än genomsnittet för riket (71 procent). Samma år var det 5 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser, jämfört med 18 procent i riket.

För särskild utbildning för vuxna finns ingen nationell statistik över kunskapsresultaten. Av Skolverkets nationella statistik från 2015 framgår att den genomsnittliga undervisningstiden per elev och vecka var 3 timmar i kommunen, vilket var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 3,5 timmar.

För utbildning i svenska för invandrare¹ framgår, av Skolverkets nationella statistik för år 2015, att 83 procent av eleverna i Torsby kommun som var nybörjare år 2013 fått minst godkänt i någon kurs under åren 2013, 2014 och 2015. Detta var högre än genomsnittet för riket som låg på 64 procent.

¹ Sedan den 1 juli 2016 omfattar vuxenutbildningen två skolformer istället för tre. Utbildning i svenska för invandrare är sedan dess en del av kommunal vuxenutbildning – kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. I beslutet hänvisas till utbildning i svenska för invandrare då utbildning före den 1 juli 2016 avses till exempel den utbildning som ligger som underlag för den statistik som hänvisas till. Vad gäller hänvisningar till utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2016 används kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Översikt över konstaterade brister i verksamheterna

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Förutsättningar för utbildningen inom förskolan	Ingen brist	
Förutsättningar för utbildningen inom fritidshemmen, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen	Föreläggande	2017-08-21
Utveckling av utbildningen inom förskolan, fritidshemmen, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen	Föreläggande	2017-08-21

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att huvudmannen anordnar en utbildning där det finns brister i såväl förutsättningarna för utbildningen som i utvecklingen av utbildningen. Torsby kommun måste se till att bristerna i det här beslutet åtgärdas.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förbyggande och hälsofrämjande. Tillsynen visar att det inte finns tillgång till elevhälsa i den omfattning som krävs. Huvudmannen behöver säkerställa tillgången till elevhälsa så att den, som en samlad resurs, kan arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Tillsynen har även visat att det inom samtliga skolformer samt fritidshemsverksamheten finns brister i uppföljningen och utvecklingen av utbildningen. Bristerna i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete gäller både uppföljningen av resultat i relation till de nationella målen och genomförandet av planeringen för själva uppföljningsarbetet. Då huvudmannen inte systematiskt begär eller samlar in och sammanställer resultatet för samtliga skolformer har inte huvudmannen förutsättningar att genomföra den analys som gäller kopplingen mellan resultaten och den utbildning som bedrivs. Detta leder till att huvudmannen också brister i arbetet med att, utifrån en analys av resultaten, besluta om och vidta nödvändiga åtgärder för att inom varje skolform samt fritidshemsverksamheten utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

I tillsynen har det även framkommit att huvudmannen inte verkar aktivt för att de som är behöriga till särskild utbildning för vuxna samt de som har rätt till kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå deltar i sådan utbildning. Därtill visar utredningen att huvudmannen inte ser till att barngruppernas storlek i fritidshemmen har en lämplig storlek och sammansättning och att personalen på fritidshemmen inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn vilket betyder att huvudmannen inte får kännedom om kränkningarna. I de fall anmälningarna når förvaltningen får inte den ansvariga nämnden alltid reda på detta.

Utöver detta måste huvudmannen se till att det finns studiehandledning på modersmålet inom grundskolan till de elever som bedöms vara i behov av det för att nå de mål som minst ska nås samt säkerställa att samtliga elever har tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera brister i huvudmannens ansvarstagande inom arbetsområdet *Förutsättningar för utbildningen* inom fritidshemmen, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen samt inom arbetsområdet *Utveckling av utbildningen* inom förskolan, fritidshemmen förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Torsby kommun att senast den 21 augusti 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen inom fritidshemmet, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Torsby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att elevgrupperna i fritidshemmet har en lämplig sammansättning och storlek, och att eleverna i övrigt erbjuds en god miljö. (14 kap. 9 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att det finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar; Läroplan för grundsärskolan 2011, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar; Läroplanen för gymnasiesärskolan, Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att grundskolan och grundsärskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar, Läroplan för grundsärskolan 2011, 2.

Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Huvudmannen ser till att det vid grundskoleenheterna erbjuds studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen)
- Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer om angivna kränkningar mot elever i fritidshemmen, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)
- För de som har rätt till kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå verkar hemkommunen aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning. (20 kap. 10 § skollagen)
- För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå verkar hemkommunen aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning. (21 kap. 10 §§ skollagen)
- För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå informerar och verkar hemkommunen aktivt för att de ska delta och ser till att de får delta i sådan utbildning. (21 kap. 13-14 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska se till att elevgrupperna i fritidshemmen har en lämplig sammansättning och storlek, och att eleverna i övrigt erbjuds en god miljö.
- Huvudmannen ska se till att det för eleverna i förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola finns en elevhälsa med tillgång till samtliga de kompetenser som ska finnas enligt skollagen och i den omfattning som behövs så att elevhälsan kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande.

- Huvudmannen ska se till att grundskolan och grundsärskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.
- Huvudmannen ska se till att det vid grundskoleenheterna erbjuds studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det.
- Huvudmannen ska se till att ta emot anmälningar från rektorer om alla angivna fall av kränkande behandling av elever på fritidshemmen.
- För de som har rätt till kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska hemkommunen verka aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning.
- För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå ska hemkommunen verka aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning.
- För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå ska hemkommunen informera och verka aktivt för att de ska delta och se till att de får delta i sådan utbildning.

Motivering till bedömning av brist

Huvudmannen säkerställer inte att elevgrupperna i fritidshemmen har en lämplig sammansättning och storlek samt att eleverna i övrigt har en god miljö

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Torsby kommun inte säkerställer att elevgrupperna i fritidshemmen har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna i övrigt har en god miljö. Bedömningen görs mot bakgrund av att antalet barn i elevgrupperna vid vissa av fritidshemmen är så stora att personalen inte kan eller har svårigheter att uppfylla det pedagogiska uppdraget enligt läroplanen. Skälen är bland annat elevgruppernas sammansättning, avsaknaden av särskilt stöd för elever samt lokalernas utformning. Några konsekvensbeskrivningar av hur barngruppernas storlek påverkar verksamhetens möjligheter har inte heller genomförts. Att

huvudmannen inte säkerställt att elevgrupperna vid fritidshemmen har en lämplig sammansättning och storlek strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö.

Utredning

Pedagogerna på fritidshemmen beskriver i intervju att de vid vissa fritidshem har så stora barngrupper att de inte kan uppfylla alla läroplansmål. Flera av pedagogerna säger att de inte har möjlighet att genomföra det pedagogiska uppdraget och erbjuda en planerad och strukturerad pedagogisk verksamhet. Det innebär, enligt pedagogerna, att de ofta inte har tid att planera sin verksamhet och definitivt inte tid att utvärdera och följa upp verksamheten. Enligt pedagogerna beror detta dels på organisatoriska skäl, t.ex. schemats utformning och dels på elevsammansättningen med flera barn med särskilda behov i samma grupp utan tillgång till den särskilda stöd som dessa elever erbjuds i grundskolan. Flera pedagoger säger att situationen är så pressad att de exempelvis inte skriver några anmälningar om att en kränkning har skett eftersom de inte hinner. Därtill säger pedagogerna att lokalernas utformning, där vissa fritidshem delar lokaler med grundskolan och att de därför måste packa ihop allt varje dag, begränsar dem i verksamheten. Enligt pedagogerna har man olika förutsättningar på olika fritidshem vilket ger pedagogerna olika möjlighet att planera och utforma verksamhetens innehåll utifrån nationella mål. Pedagogerna uppger att de inte tror att huvudmannen vet vilka konsekvenser elevgruppernas storlek och sammansättning får. Vidare säger de att huvudmannen inte efterfrågat information om detta och att de därför inte haft möjlighet att informera huvudmannen och/eller rektorn om sammansättningens konsekvenser. Pedagogerna har inte heller lämnat information till politiker eller annan om hur gruppstorleken och elevsammansättningen ser ut i de olika fritidshemmen. Pedagogerna säger att de inte har möjlighet att göra utvärderingar av verksamheten. Pedagogerna vet inte varför resurser fördelas som de gör, eller om det ens sker en medveten fördelning efter behov och flera upplever att de lokala politikerna inte är intresserade av, eller visar sig intresserade av, fritidshemmens verksamhet.

Rektorererna uppger att de är medvetna om att det är så som den bild som pedagogerna ger och enligt rektorererna har huvudmannen inte haft fokus på fritidshemsverksamheten. Det innebär exempelvis att de inte gjort några konsekvensbeskrivningar av hur barngruppernas storlek påverkar

verksamhetens möjligheter, vilket politikerna inte heller efterfrågat. Flera rektorer uttrycker att fritidshemmen har fått sköta sig själva under lång tid.

Enligt såväl skolchefen som de intervjuade politikerna så finns det ett behov av att huvudmannen ser över kvalitetsarbetet, bland annat när det gäller fritidshemmen och hur barngruppernas storlek påverkar verksamheten. Fritidshemmen har inte varit prioriterade under lång tid, de är vårt dåliga samvete och vi måste förbättra dem, säger skolchefen.

Politikerna uppger att det saknas dokumentation av de resultat som krävs för att de ska kunna följa upp verksamheten på ett adekvat sätt och några sammanställningar av hur fritidshemmens gruppstorlekar påverkar verksamheten har de aldrig sett. När det gäller fritidshemmen är det enligt politikerna för stora elevgrupper på vissa fritidshem.

Elevhälsan saknar förutsättningar att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att tillgången till elevhälsa inte är tillräcklig för att elevhälsan, som samlad resurs, ska kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande för stödja elevernas utveckling mot målen. Bedömningen gäller skolformerna förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Elevhälsan räcker inte till för att bedriva ett förebyggande och hälsofrämjande arbete utan arbetar främst åtgärdande. Psykologisk kompetens hyrs in på förekommen anledning och kan inte alls användas i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Den minsta tillgången till en samlad elevhälsa har grundskolor med få elever vilket är de så kallade byskolorna. Utredningen visar att elevhälsan i dessa skolor inte alls har möjlighet att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. På en av skolorna finns skolsköterska och kurator tillgängliga på skolan i mycket begränsad omfattning. Att det saknas tillräcklig tillgång till psykolog, kurator, skolsköterska samt personal med specialpedagogisk kompetens för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet strider mot författningarna och måste åtgärdas av huvudmannen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskola finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och

kurator. Det ska vidare finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges bland annat att elevhälsans fokus "inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv".

Utredning

Enligt rektorerna på grundskolor där det även finns förskoleklass och grundsärskola, finns elevhälsa på plats på de skolor som finns i centralorten. Det gäller skolsköterska, specialpedagog och kurator. Skolläkare och skolpsykolog hyrs in. Däremot har inte Torsby kommuns "byskolor" enligt rektorerna tillgång till elevhälsa i tillräcklig omfattning. Till exempel är kuratorn på en av byskolorna på plats en halv dag i veckan och skolsköterskan en halv dag varannan vecka och därtill inte alltid på plats samtidigt vilket innebär att elevhälsan inte arbetar som en samlad resurs. När det gäller byskolorna kan elevhälsan, enligt rektorerna, endast arbeta åtgärdande och inte alls förebyggande eller hälsofrämjande. På dessa skolor är dessutom elevhälsan sårbar eftersom om någon av elevhälsans personal blir sjuk kan det ta många veckor innan skolan får hjälp, säger en rektor.

Enligt grundskolerektorerna kan det ta lång tid att få en psykologutredning gjord och på byskolorna tar det ännu längre tid. Skolpsykologen har begränsade möjligheter att bistå samtliga skolor, säger de. Vidare säger rektorerna att psykologisk kompetens endast används i samband med utredningar och handledning utifrån uppkomna behov, och då via ett avtal som huvudmannen har med en extern aktör som tillhandahåller sådana tjänster.

Enligt rektorerna i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan används elevhälsan främst åtgärdande och inte förebyggande och hälsofrämjande på samtliga skolor. Orsaken till detta kan enligt rektorerna vara att skolpsykolog hyrs in på förekommen anledning samt att elevhälsans resurser har gått till att arbeta åtgärdande i samband med det flyktingmottagande kommunen haft.

Enligt rektorn för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan har elevhälsans tid gått åt till inskrivningssamtal och annat i samband med flyktingmottagandet vilket gjort att det inte funnits tid att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Enligt rektorn är situationen på gymnasieskolan och gymnasiesärskolan liknande den på grundskolan, det vill säga att elevhälsan främst arbetar

åtgärdande och att psykologisk kompetens hyrs in på förekommen anledning och enbart i det åtgärdande arbetet. Gymnasieskolans elevhälsa har dessutom inte något uppdrag kopplat till eller samverkan med gymnasiesärskolan. (Se beslut för Stjerneskolans gymnasiesärskola, dnr 2016:4772 och 2016:4773).

Skolchefen, som ansvarar för samtliga skolformer, uppger i intervju att han gör samma bedömning som rektorerna för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, det vill säga att elevhälsan främst arbetar åtgärdande och att psykologisk kompetens hyrs in på förekommen anledning och enbart i det åtgärdande arbetet. Enligt skolchefen har förvaltningen konstaterat att elevhälsans resurser inte räcker till att bedriva ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolchefen säger att det gäller för alla skolor och skolformer, men i synnerhet grundskolans byskolor där tillgången till elevhälsans kompetenser är mycket begränsade vilket lett till att det varit särskilt svårt att få elevhälsan att arbeta som samlad resurs. Skolchefen säger att han bedömer att elevhälsan, på vissa enheter, inte har förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande och att enheter med få elever inte får samma tillgång till elevhälsa som övriga enheter. Av bland annat denna anledning uppges förvaltningen utifrån politikernas beslut ha tillsatt och påbörjat en utredning om en omorganisation av elevhälsan.

Enligt politikerna har de förstått att elevhälsan har svårt att fullfölja sitt uppdrag och konstaterar i intervjun att de måste satsa mer resurser på elevhälsan. Enligt politikerna har skolchefen sedan minst ett år tillbaka varit tydlig med att påtala att elevhälsan inte har tillräckliga resurser för att kunna arbeta på rätt sätt. Politikerna säger att de delar rektorernas och skolchefens uppfattning om att det inte finns elevhälsa i tillräcklig omfattning för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola för att kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Alla elever i grundskolan och grundsärskolan har inte tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning kan tillgodoses

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom den studie- och yrkesorienterande verksamheten i Torsby kommun som innebär att elevernas behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesval inte tillgodoses. Bedömningen görs mot bakgrund av att det för närvarande inte bedrivs sådan vägledning på skolenheter med årskurserna 1-6. Att det inte bedrivs studie- och

yrkesorienterande verksamhet på samtliga skolenheter strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska alla elever i grundskolan och grundsärskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanerna ansvarar rektorn för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Utredning

Rektorerna säger vid intervju att det finns en anställd studie- och yrkesvägledare som är stationerad på Frykenskolan. En dag i veckan är studie- och yrkesvägledaren på Kvistbergsskolan. Studie- och yrkesvägledaren uppges ha påbörjat ett arbete riktat mot de yngre åldrarna (låg- och mellanstadiet) men att detta arbete ännu är i sin linda. Enligt rektorerna finns det vid tiden för tillsynsbesöket inte någon vägledning i de lägre åldrarna, d.v.s. i grundskolans och grundsärskolans årskurser 1 till och med 6. Vi funderar kring hur vi ska lägga upp det och vi ska skapa en handlingsplan, säger en rektor. Enligt rektorerna har de ännu inte nått målet att alla barn ska få vägledning men de har påbörjat ett arbete för att nå dit.

Enligt skolchefen har studie- och yrkesvägledaren fått viss tid avsatt till de yngre åldrarna då studie- och yrkesvägledaren ska vara ett stöd till verksamheterna, men att detta arbete ännu inte har kommit igång. Enligt skolchefen har huvudmannen inte följt upp om eleverna i de yngre åldrarna har fått någon studie- och yrkesvägledning

Studiehandledning på modersmålet erbjuds inte till alla elever vid grundskoleenheterna som behöver det

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Torsby kommun inte erbjuder studiehandledning på modersmålet till alla elever som behöver det. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. Torsby kommun erbjuder inte studiehandledning på modersmålet på samtliga skolor. Vid de små, de så kallade byskolorna, finns inte tillgång till studiehandledning. För den enskilde eleven har studiehandledning på modersmålet stor betydelse eftersom det stödet kan göra det möjligt för eleven

att nå kunskapskraven även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att inte samtliga elever som är i behov av studiehandling på modersmålet för att nå utbildningens mål får det strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Utredning

Enligt rektorerna får de elever som rektorerna bedömt är i behov av studiehandledning på modersmål sådant stöd, med undantag för elever i de så kallade byskolorna där det inte finns tillgång till studiehandledare. Tidigare har man samverkat med andra kommuner men det görs inte längre. Vi får inget statligt stöd efter att de nyanlända fått uppehållstillstånd så stödet hänger ihop med ekonomiska medel, säger en rektor. Nämnden måste förstå att behoven kvarstår även efter att de fått uppehållstillstånd, säger en annan rektor. Inför den här terminen har vi minskat ekonomiskt stöd men behoven kvarstår och det är oklart hur studiehandledning på modersmålet ska tillgodoses, särskilt på de små skolorna, säger rektorerna.

Enligt skolchefen är det upp till varje rektor att lösa elevernas tillgång till studiehandledning på modersmålet. Det finns ingen förvaltningsövergripande funktion kring detta säger skolchefen. Flera politiker känner till att det finns krav på studiehandledning på modersmålet, men uppger att de inte får några formella rapporter om detta.

Anmälan om kränkande behandling i fritidshemmen sker inte till huvudmannen

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte säkerställt att den får anmälningar om angivna kränkningar mot elever i fritidshemmet. Bedömningen görs mot bakgrund av att huvudmannen har en rutin för att ta emot anmälningar samt utreda och dokumentera fall av kränkande behandling, men att denna inte efterlevs. Eftersom inte personalen i fritidshem rapporterar samtliga fall av kränkande behandling som sker i fritidshem till rektorn leder

det till att huvudmannen inte får kännedom om desamma. Därtill anmäler inte förvaltningsledningen anmälningar om kränkande behandling i fritidshemmen som inkommer till förvaltningen, vilket innebär att ansvarig nämnd inte får kännedom om dessa kränkningar. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen är lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inom ramen för verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inom ramen för verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Utredning

Representanter för personalen i fritidshem uppger i intervju att de känner till att det finns en rutin gällande anmälan av kränkande behandling som innebär att anmälningar ska lämnas till respektive klassföreståndare eller rektor. Flera pedagoger säger att det förekommer kränkningar som de löser men inte anmäler till rektor eller klassföreståndare p.g.a. tidsbrist. Pedagogerna menar att de löser konflikterna allt eftersom de uppstår men att de inte dokumenterar dem. Enlig pedagogerna omöjliggör personalens arbetssituation att anmäla alla fall av kränkande behandling som uppstår i verksamheten till rektor. En pedagog ger exempel på ett fall med kränkningar mellan elever hon varit delaktig i att lösa, men där det inte upprättats någon kränkingsanmälan. Några pedagoger säger att de meddelar klassföreståndaren om kränkningar som sker under skoltid och att klassföreståndaren då upprättar en anmälan. Om något händer under fritidshemstid uppger de att det inte upprättas någon anmälan.

Rektorerna för fritidshemmen uppger att de tror att det finns exempel på kränkande behandlingar som personalen hanterat men inte dokumenterat och anmält till rektor på grund av tidspress, men också p.g.a. att man inom personalen inte har en gemensam syn på vad som är att betrakta som en kränkning.

Av den dokumentation som inkommit till Skolinspektionen från Torsby kommun inför tillsynen framgår att huvudmannen har dokumenterade rutiner för att ta emot anmälan om kränkande behandling. Det framgår av rutinerna att rektor är skyldig att skyndsamt anmäla kränkande behandling till

huvudmannen. I intervju med skolchefen uppges att det för fritidshem endast anmälts några enstaka fall av kränkande behandling under läsåret 2015/16, men att dessa inte har anmälts vidare av skolchefen till huvudmannen. Skolchefen uppger att förvaltningen har en rutin som innefattar att de tar emot anmälningar om kränkande behandling från förskolechefer och rektorer vilka sedan sammanställs och rapporteras till huvudmannen. Huvudmannen har i sin tur enligt de skriftliga rutinerna delegerat till rektorer att utreda omständigheterna kring angivna fall av kränkande behandling, samt att sätta in åtgärder i syfte att förhindra fortsatt kränkande behandling på de olika fritidshemmen. Inför ett nytt läsår ser förvaltningen över var det pågår eventuella kränkningar. Två gånger per år tar förvaltningen fram statistik, orosanmälningar, utredningar, kontrollerar om det är samma barn som förekommer i flera rapporter etc. säger skolchefen. Förvaltningen tar stickprov i ärenden för att säkerställa att rutinerna följs uppger skolchefen. Att fritidshemmen inte anmäler kan bero på att kränkningar anmäls via skolan vilket delvis bekräftas av fritidshemspersonalen (se ovan).

Representanter för politikerna uppger att det finns ett material för hur man ska hantera kränkande behandling men att alla fall av kränkande behandling inte anmäls till huvudmannen eftersom exempelvis fritidshemspersonalen löser det på sina respektive enheter. Politiker säger i intervju att de, med undantag för fritidshem, får anmälningar om kränkande behandling från alla skolformer. De får information om hela processen: vilka ärenden som är under utredning, hur de fortskrider, åtgärder osv. Politiker säger i intervju att de ser att antalet anmälningar om kränkande behandling ökar och att det tyder på att personalen känner till processen kring detta.

Arbetet med att informera om samt nå och motivera till studier inom vuxenutbildningen brister

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Torsby kommun inte verkar aktivt för att nå ut, motivera och se till att de vuxna som har rätt till det och önskar delta i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå respektive särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå, får delta i sådan utbildning. Skolinspektionen bedömer vidare att Torsby kommun inte informerar och verkar aktivt för att de som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, får delta i sådan utbildning. Bedömningen görs mot bakgrund av att det finns väldigt lite information på kommunens hemsida om särskild utbildning för vuxna (gäller både

grundläggande och gymnasial nivå) och att den enda insatsen huvudmannen gör för att nå målgruppen och motivera till studier är att studie- och yrkesvägledaren på gymnasiet informerar elever vid gymnasiesärskolan om särskild utbildning för vuxna, samt att man annonserar om vuxenutbildningen i ortens lokaltidning två gånger per år. När det gäller information till de som har rätt till kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå finns ingen riktad information alls på kommunens hemsida. Kommunen redovisar inte heller någon insats som vidtas för att nå målgruppen och motivera till studier. Det innebär att det kan finnas vuxna i kommunen som inte känner till vilka rättigheter de har till utbildning. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ansvarar hemkommunen för att de som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och önskar det, också får delta i sådan utbildning. Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning. Vidare anges i skollagen att varje kommun ska erbjuda särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Kommunerna ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov. Varje kommun ska informera om möjligheterna till särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå och aktivt verka för att de vuxna i kommunen som är behöriga deltar i sådan utbildning. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/19:165 s. 845, 859) framgår att ordet "aktivt" har lagts till för att betona kommunernas ansvar för att de som tillhör målgrupperna för utbildningarna också tar del av denna.

Utredning

Av intervju med rektorn som ansvarar för särskild utbildning för vuxna och den kommunala vuxenutbildningen framgår att gymnasieskolans studie- och yrkesvägledare informerar gymnasiesärskolans elever om särskild utbildning för vuxna. Enligt rektorn är detta den enda informationsinsatsen kring särskild utbildning för vuxna som huvudmannen gör. Rektorn uppger att det beror på att det saknas intresse hos politikerna för dessa utbildningar. På kommunens hemsida finns kort information om särskild utbildning för vuxna men i övrigt ingen information om exempelvis vilka kurser som erbjuds. När det gäller information till dem som har rätt till vuxenutbildning på grundläggande nivå finns ingen information på kommunens hemsida alls och någon övrig informationsinsats kan huvudmannen inte redovisa. Rektorn säger i intervju att huvudmannen två gånger per år annonserar om vuxenutbildningen i Torsbybladet, ortens lokaltidning.

2017-02-20
20 (29)

Dnr 43–2016:4266
2016:4761, 2016:4762, 2016:4763,
2016:4764, 2016:4765, 2016:4766, 2016:4767

Enligt huvudmannen finns det endast en elev inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå i Torsby kommun. Enligt skolchefen är kommunen inte aktiv i den uppsökande verksamheten. Det finns information men vi är inte aktiva i uppsökandet, säger han. Huvudmannen är enligt skolchefens bedömning aktiv när det gäller gällande vård- och omsorgsutbildningarna inom vuxenutbildningen men inte i uppsökande verksamhet till grundläggande vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. I intervju med politikerna framkommer att de inte vet om information till dessa prioriterade grupper finns. Politikerna säger att de inte tror att det finns en aktiv uppsökande verksamhet när det gäller särskild utbildning för vuxna och grundläggande kommunal vuxenutbildning.

Utvecklingen av utbildningen inom förskolan, förskoleklassen och grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, vuxenutbildning samt fritidshemmen

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Torsby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. I det fall det är möjligt får bristen avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska följa upp resultat av utbildningen i samtliga skolformer samt fritidshemmet. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av utbildningen inom samtliga skolformer samt fritidshemmet ska huvudmannen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Huvudmannen ska inom samtliga skolformer samt fritidshemmet planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa.
- Huvudmannen ska inom samtliga skolformer samt fritidshemmet se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planeringen för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Huvudmannen har inte ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för utbildningen inom någon av de skolformer man ansvarar för, och inte heller för fritidshemmen. Bedömningen görs mot bakgrund av att utredningen visar att resultaten utifrån de nationella målen i dessa skolformer inte alltid följs upp och dokumenteras. Därmed analyserar huvudmannen inte heller resultaten vilket innebär att huvudmannens beslutade utvecklingsåtgärder inte har sin utgångspunkt i uppföljning och analys av verksamheternas resultat. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt förarbetena till skollagen har huvudmannen det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, vilket ger huvudmannen en central roll när

det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet (prop. 2009/10:165, sid. 306).

Utredning

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av Torsby kommuns systematiska kvalitetsarbete för den utbildning som bedrivs i kommunen (*Kvalitetsrapport 2015-2016*). I kvalitetsrapporten redovisas inte alla skolformer och det saknas resultat för såväl fritidshem som för, grundsärskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildningen. För grundskola och gymnasieskola redovisas några få resultat så som genomsnittligt meritvärde för avgångsklasserna i årskurs 9 per skola och antal examensbevis i gymnasieskolan. Utöver detta redovisas, för förskolan, vissa enkätsvar från huvudmannens enkät till vårdnadshavare med barn i förskolan. I kvalitetsrapporten redovisas också vilka fokusområden som varje verksamhet har inför kommande läsår och en sammanställning av de lärdomar man dragit under läsåret. Hur fokusområden och de lärdomar som redovisas hör ihop med uppföljningen av resultaten redovisas inte. Kvalitetsrapporten innehåller ingen analys av de resultat som redovisas, och inga beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån verksamheternas resultat.

Enligt pedagogerna i *förskolan* har de kvalitetsredovisningsdagar då de skriver en redovisning av arbetet på den egna enheten som sedan skickas till förskolechefen som sammanfattar dessa. Pedagogerna vet inte om förskolechefen lämnar vidare den sammanställda redovisningen till politikerna. Det finns enligt pedagogerna olika uppfattningar om hur man ser på den pedagogiska dokumentationen vilket huvudmannen identifierat som ett utvecklingsområde. Pedagogerna deltar i avdelningsplanering i arbetslagen där de går igenom vad de ska göra utifrån målen i läroplanen. De arbetar utifrån en kommungemensam mall och arbetet dokumenteras och mynnar ut i en kvalitetsredovisning. Vi har system för att beskriva vad vi gör, varför vi gör det och hur vi kan bli bättre, men vi dokumenterar det inte på övergripande nivå, säger pedagogerna. Vi diskuterar varför det blev som det blev och hur vi kan arbeta för att det ska bli bättre i våra rapporter men bara på avdelningsnivå, säger de. Förskolecheferna säger i intervju att de betraktar och analyserar verksamheten utifrån ett barnperspektiv men att de inte skriver ned det perspektivet i kvalitetsredovisningen. Vi beskriver vad vi gjort och hur vi gjort det men inte vilket resultat det gav, om det gått bra eller dåligt eller om det gett upphov till nya utvecklingsområden, säger de

Enligt personalen på *fritidshemmen* skriver de individuella pedagogiska bokslut som lämnas till rektorn. De känner inte till om dessa sammanställs och säger att

de aldrig har sett någon sammanställning. Pedagogerna säger att de inte anser sig ha möjlighet att utvärdera verksamheten utifrån nationella mål och att någon sådan utvärdering heller inte har efterfrågats. Enligt pedagogerna skriver de inte vilka mål de har med aktiviteterna och/eller verksamheten. Vi skriver vad vi tänkt göra, vad vi har gjort, men inte varför vi gör det vi gör eller vilka mål vi uppnår, uppger pedagogerna i intervjun. Enligt pedagogerna dokumenteras inte den pedagogiska verksamheten fortlöpande. Pedagogerna säger att de inte kan beskriva resultatet på de olika fritidshemmen utifrån de nationella målen och att de inte dokumenterar någon resultatuppföljning.

Varje *grundskolenhet* inklusive *fritidshem* och *grundsärskola* producerar en kvalitetsrapport som skrivs av respektive rektor. Fokusområden tas, enligt rektorerna, fram genom att utvärdera och analysera förra årets kvalitetsrapport. Nästa läsår startas, enligt rektorerna, upp med att man utvärderar förra läsåret. Enligt rektorerna kan dock processen bli tydligare. Det är exempelvis inte självklart att elevernas resultat tydligt ska kopplas till fokusområden och rektorerna efterfrågar en gemensam struktur med krav på omfattning och innehåll från huvudmannen. Något sådant krav finns inte och huvudmannen efterfrågar, enligt rektorerna, enbart kunskapsresultaten. Måluppfyllelsen i arbetet med trygghet och studiero efterfrågas inte, säger de. Rektorerna önskar och har efterfrågat mer dialog med politiken kring verksamheternas behov och förutsättningar. De berättar att det haft ett möte med nämnden samt bjudit in kontaktpolitiker för att prata om skolans behov. Rektorernas bedömning är att kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå, som det nu är utformat, inte uppfyller kraven för vad som ska finnas med i ett systematiskt kvalitetsarbete. Vidare säger rektorerna att huvudmannen inte har fokuserat på fritidshemmen och att det därför inte finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete kring fritidshemmen på någon skola som motsvarar kraven i styrdokumentet. När det gäller grundsärskolan så säger en rektor att den verksamheten, p.g.a. få elever inte syns i respektive skolas kvalitetsarbete.

Enligt rektorn för *gymnasieskolan*, *gymnasiesärskolan*, *kommunala vuxenutbildningen* och *särskild utbildning för vuxna* efterfrågar huvudmannen bara utvärdering av gymnasiet och inte gymnasiesärskolan och inte heller från den kommunala vuxenutbildningen eller särskild utbildning för vuxna. Rektor har skrivit ett kvalitetsarbete utifrån vissa av skolformernas resultat och en kort analys av resultaten. Rektors ambition är att göra en analys på programnivå, men en sådan är ännu inte genomförd. Rektorn säger att huvudmannen uteslutande ger återkoppling i budgetfrågor, och ingen återkoppling gällande verksamheternas resultat och utvecklingsområden.

Skolchefen säger att det saknas ett dokumenterat resultat kring vad elevernas lärt sig i de olika verksamheterna så som förskolan, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmen och att han framförallt redovisar resultat i form av elevernas betyg till politikerna. Den övergripande kvalitetsrapporten bygger på enheternas kvalitetsarbeten och eftersom det saknas fullständiga resultat på enhetsnivå brister huvudmannen i den övergripande resultatuppföljningen, säger skolchefen. Exempelvis skiljer det bara några få rader mellan kvalitetsrapporten för en av gymnasieskolans skolenheter och huvudmannens övergripande kvalitetsrapport, säger skolchefen. Skolchefen säger också att han t.ex. saknar en analys av varför kommunen har för låg måluppfyllelse på gymnasieskolan, att arbetet som görs säkert är av god kvalitet men att det inte syns i dokumentationen och det är svårt att se resultatet av arbetet på gymnasieskolan i kvalitetsarbetet. Vidare uppger skolchefen att kvalitetsarbetet är ett prioriterat utvecklingsområde. Det är särskilt tydligt på fritidshemmen där det inte finns något systematiskt kvalitetsarbete och där fritidshemmens verksamhet därmed inte heller är med i huvudmannens kvalitetsrapport, säger skolchefen. Enligt skolchefen är gymnasiesärskolans verksamhet och den kommunala vuxenutbildningen inte alls synlig i kvalitetsrapporten.

De intervjuade politikerna anser att de inte kan se vilka resultat de olika skolformerna presterar i förhållande till de krav som ställs för att uppfylla lagens intentioner. Politikerna uppger att de får muntlig information från förskolecheferna om vad de jobbat med i t.ex. förskolan men inte om vilket resultat det gett i verksamheten. Vidare säger politikerna att det saknas dokumentation av de resultat som krävs för att de ska kunna följa upp verksamheten på ett adekvat sätt. Politikerna instämmer i förvaltningens bedömning om att Barn- och utbildningsnämndens kvalitetsrapport inte svarar mot de mål och krav som anges i styrdokumentet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Torsby kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Torsby kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslut

2017-02-20

25 (29)

Dnr 43–2016:4266

2016:4761, 2016:4762, 2016:4763,
2016:4764, 2016:4765, 2016:4766, 2016:4767

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Kjell Ahlgren
Föredragande/Undervisningsråd

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om utbildningen i Torsby kommun

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också beslut för kommunen som huvudman för de skolformer huvudmannen ansvarar för. Det kan vara ett samlat beslut eller ett eller flera beslut per skolform. Även enskilda huvudmän med ansvar för fler än en skolenhet får ett samlat beslut för sina verksamheter.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder

Beslut

2017-02-20

27 (29)

Dnr 43–2016:4266

2016:4761, 2016:4762, 2016:4763,
2016:4764, 2016:4765, 2016:4766, 2016:4767

som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om utbildningen i Torsby kommun

Torsby kommun ligger i norra Värmland och har cirka 11 900 invånare.

Barn- och utbildningsnämnden i Torsby kommun ansvarar för att fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen och andra skolförfattningar inom samtliga skolformer. Skolförvaltningen leds av en skolchef som ansvarar för samtliga skolformer på förvaltningsnivå.

Förskolechefer och rektorer ansvarar för alla förskole- och skolenheter. Rektorer som ansvarar för kommunens grundskolor ansvarar även för grundsärskola och fritidshem, med undantag för två mindre fritidshem som ligger i anslutning till förskolor. För dessa ansvarar förskolechefen. En rektor och två biträdande rektorer ansvarar för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningen

Förskola

I Torsby kommun finns tolv kommunala förskolor som leds av tre förskolechefer. Det genomsnittliga barnantalet är 17,3 barn per avdelning och antalet inskrivna barn per årsarbetare är 5,5. De flesta förskolorna är organiserade i yngre- och äldre barns avdelningar. I kommunen finns även två enskilda förskolor som kommunen har tillsyn över. I den kommunala förskolan finns 505 barn inskrivna.

Fritidshem

Fritidshemmen utanför tätorten har en betydligt högre personaltäthet än fritidshemmen i tätorten. Antal inskrivna elever på fritidshemmen är 13,2 per anställd och antal inskrivna elever är 20,6 per årsarbetare. I fritidshemmen finns 378 elever inskrivna.

Förskoleklass, grundskola och grundsärskola

Grundskolan består av totalt sju skolor varav fyra är mindre landsortsskolor, s.k. "byskolor". Skolledningen består av fyra rektorer, en per skolenhet, och två biträdande rektorer på två av skolenheterna. Vid tiden för tillsynen finns det totalt 137 elever i förskoleklass och 1039 elever i grundskolan.

I grundsärskolan finns för närvarande tre elever inskrivna. Grundsärskolan finns förlagd på två av grundskolorna.

Gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning

Gymnasieskolan består av en skolenhet och erbjuder utbildning inom Bygg och anläggningsprogrammet, Fordon och transportprogrammet, Handels och

Beslut

2017-02-20

29 (29)

Dnr 43–2016:4266

2016:4761, 2016:4762, 2016:4763,

2016:4764, 2016:4765, 2016:4766, 2016:4767

administrationsprogrammet, Industritekniska programmet, Vård och omsorgsprogrammet, Ekonomiprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och introduktionsprogram. På gymnasieskolan går totalt 553 elever.

I anslutning till gymnasieskolan finns också en gymnasiesärskoleenhet. Gymnasiesärskolan består av och erbjuder utbildning inom Programmet för Administration, handel och varuhantering, Programmet för Hotell, restaurang och bageri, Programmet för Skog, mark och djur samt Individuella program. På gymnasiesärskolan går det 21 elever.

Även vuxenutbildningen ligger i anslutning till gymnasieskolan. Kommunen bedriver viss vuxenutbildning i egen regi. Delar av vuxenutbildningen bedrivs i samverkansavtal med Sunne kommun samt via entreprenadavtal med enskilda utbildningsanordnare. På kommunal vuxenutbildning grundläggande nivå går 21 elever och på särskild utbildning för vuxna en elev.

Gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen leds av en rektor samt två biträdande rektorer.